

EU vill stoppa våldet mot kvinnorna

Ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor

Eva-Britt Svensson

Innehåll

<u>KAP</u>	<u>TITEL</u>	<u>SID</u>
1.	<i>Radikal feminism från en konservativ församling</i>	2
2.	<i>EU-parlamentet: Det här tycker vi</i>	9
3.	<i>Ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor</i>	18
4.	<i>Motivtexten i Svenssons betänkande</i>	37
5.	<i>Gapskrattet i plenum</i>	57
6.	<i>Han får döda mig, jag orkar inte mer</i>	64
7.	<i>Håll tyst, annars blir vi stämnda!</i>	70
8.	<i>Dokument</i>	72
9.	<i>Om Eva-Britt Svensson</i>	75
10.	<i>Uppslagsord</i>	78

Radikal feminism från en konservativ församling

EVA-BRITT SVENSSON

Våld mot kvinnor och flickor förstör liv och tar liv. Det minskar vår frihet och gör oss osäkra i vår egen kropp. Det är ett problem som är utbreddt i hela världen, och som är kopplat till den ojämna fördelningen av makt mellan kvinnor och män. Det har förödande effekter för varje enskild människa och för hela samhället.

EU:s medlemsländer har åtagit sig att upprätthålla grundläggande värden som mänskliga rättigheter, värdighet, kroppslig integritet och respekt. Våld mot kvinnor är en kränkning av dessa värden.

Den 5 april 2011 röstade Europaparlamentet med stor majoritet ja till mitt betänkande som handlar om hur en europeisk strategi mot våld mot kvinnor bör se ut. Det är en framgång för oss som vill bryta tystnaden och stoppa våldet mot kvinnor i Europa och globalt.

Betänkandet innehåller radikala ståndpunkter och konkreta förslag som är förankrade i en feministisk syn på könsrelaterat våld. Jag har försökt ta upp alla olika former av våld mot kvinnor. Betänkandet är ett uttalat stöd till kvinnoorganisationer i hela

Europa som arbetar outtröttligt för att skapa en bättre framtid för kvinnor.

Betänkandet är inte lag. Det är ett yttrande, varken mer eller mindre. Parlamentet säger: Det här vill vi.

De andra två maktcentra i EU, ministerrådet och kommissionen, lyssnar på parlamentet. Det är de tvungna till om de vill ha ett fungerande samarbete med över 700 bångstyriga parlamentariker.

En annan faktor som man ska komma ihåg är den ständiga brottningsmatchen mellan medlemsländernas regeringar i ministerrådet, tjänstemännen i kommissionen och de direktvalda EU-parlamentarikerna. Den matchen tar aldrig paus. Inga oförätter glöms bort, och varje möjlighet att ge någon av de andra två ett tjuvnyp övervägs noga.

Så om parlamentet en dag ser att kommissionen inte har kommit med förslag till lagstiftning om våld mot kvinnor, trots att parlamentet begärt det, så kan det hända att den där nya kommissionären inte godkänns. Eller så blir ansvarsfriheten för den där EU-myndigheten i Österrike väldigt komplicerad och krävande. Eller så blir det så mycket lättare att ställa sig på ministerrådets sida i en konflikt mellan dem och kommissionen.

Det är inget konstigt med det. Stolthet, frustration och hämnd finns med i de flesta samarbeten mellan människor.

Jag känner mig oerhört glad för att jag fick majoritetens stöd för det som står i betänkandet.

EU-parlamentet har visat att detta är en mycket viktig fråga på alla nivåer, nationellt, i EU och i FN. De håller med om att det inte är möjligt att prata om jämställdhet när kvinnors liv begränsas av våld och det hot om våld som hänger över dem.

De konkreta åtgärder som betänkandet kräver är viktiga. Men jag ser dessutom tre andra saker som är betydelsefulla.

Det första och viktigaste är att beslutet för upp våld mot kvinnor på dagordningen. Alla kvinnor påverkas av problemet, och vi måste göra något åt det, nationellt, i EU och i FN.

För det andra ger beslutet en viktig signal till de kvinnor som lever i våldet: Det är ett brott som du utsätts för, det är kriminella handlingar som utförs mot dig, det är inte ditt fel att det händer, du har ingen skuld i det. Det hör annars till mönstret att offret skuldbeläggs, dels av sig själv, dels av omgivningen.

Betänkandet tar död på den myten. Det öppnar för andra debatter som kan handla om åtgärder. Det gör att man kan prata om det, att man lättare kan söka hjälp.

Det tredje är något som finns med i motiv-texten. Nämligen att våldet begränsar alla kvinnors liv, även de som inte utsätts. Alla kvinnor bär med sig hotet om våld och övergrepp. De lever med en vetskap i sin livssituation, om att det finns ett underliggande hot om övergrepp mot dem just för att de är kvinnor. Det påverkar deras val i livet, krymper deras liv. Kvinnors liv är för värdefulla för

att begränsas på det viset, vi har rätt att leva fulla liv, göra våra livsval utan rädsla.

När jag började som ledamot i EU-parlamentet tyckte jag att stämningarna var sådana att ställningstaganden som dessa var omöjliga att åstadkomma. Jag tänkte att det skulle ta många år att ändra på. Men nu kan jag säga att jag hade fel. Och det är jag glad för, det dröjde inte 25 år!

Det har krävts mycket arbete med resolutioner, texter, ändringsförslag, debatter, konferenser och möten. Det är inte bara i parlamentet som det har hänt, mycket av arbetet har gjorts av frivilliga organisationer på europeisk nivå, internationell nivå och i medlemsländerna. Det har satt press på ledamöterna.

Tanken på att hejda våldet mot kvinnorna har genomsyrat hela mitt politiska arbete. Det är en så viktig fråga, att halva befolkningen ska kunna styra sina liv på samma villkor som den andra halvan, utan rädsla på grund av hotet om våld. Jag är väldigt tacksam för att jag fått chansen att delta i detta arbete.

Jag fick chansen att skriva betänkandet ett år efter att jag blev ordförande för jämställdhetsutskottet 2009. Chansen kom just den hösten när parlamentet fick veta att EU-kommissionen planerade förslag mot våld mot kvinnor. Då ville parlamentet yttra sig i förväg.

Det var bra att chansen kom då, för när jag började som ordförande hade det nog inte gått att få majoriteten med sig. Jämställdhetsutskottet var

inte så ansett i det högerdominerade parlamentet. Ett år senare hade utskottet stärkt sin roll.

Det var ett år när jag och medarbetarna i utskottets sekretariat och i mitt eget kontor ägnade mycket tid åt att knyta och stärka kontakterna inom utskottet, i resten av parlamentet och utanför parlamentet bland ideella organisationer. Vi fick inflytande på samma nivå som utskottet för rättigheter när det gällde till exempel ett beslut om människohandel, utskottet var mer trovärdigt än tidigare. Sen kom chansen att få skriva betänkandet om våld mot kvinnor.

Bara en sån sak, att parlamentets majoritet röstade för att kalla prostitution för en form av våld mot kvinnor! Det hade varit omöjligt när jag tillträdde som utskottsordförande 2009.

Just efter debatten om mitt betänkande, dagen före omröstningen, kom faktiskt två holländska ledamöter från de Gröna fram till mig i plenisalen. De ville ändra i den del av betänkandet som nämner prostitution som våld mot kvinnor. Det ville att jag skulle lägga till ordet "forced" före ordet prostitution.

Men det skulle innebära att bara så kallad tvångsprostitution skulle kallas för våld mot kvinnor, inte "frivillig prostitution". Men det är min starka övertygelse att all prostitution är tvingad på något sätt, kvinnor väljer inte prostitution av egen fri vilja, det finns alltid någon form av tvång bakom. Så jag svarade att jag hoppades de kunde stödja betänkandet även utan ändring, för detta är för viktigt för mig.

Slutomröstningen var utan namnupprop. Det var avsiktligt därför att jag hade ingen anledning att kräva att se hur varje ledamot röstade. Jag ville inte anklaga någon för att rösta fel, och det är det man gör när man begär namnupprop. Kanske fanns det också någon som ville rösta mot sin partigrupps linje, och om det inte är namnupprop så blir det lättare att göra det. Annars skulle det stå svart på vitt att de röstat mot sin partigrupp. Det jag ville ha var en stark majoritet för betänkandet, och det fick jag.

Men vad kan vi ha den till, denna samling åsikter från EU-parlamentet? Nyckeln till svaret finns i frågan. Nämligen åsikter, att EU-parlamentet tycker exakt så. Det kan vi använda som argument för att kräva förändringar var som helst i hela samhället. Vi kan påverka lokalt och internationellt, i EU-kommissionen, i kommunledningen, på arbetsplatsen. Betänkandet är en plattform. Vi kan använda den för att öka trycket.

Vi är redan en god bit på väg. Ministerrådet pekade ut våld mot kvinnor som en prioriterad fråga på toppmötet i Stockholm under det svenska ordförandeskapet 2009. Då antog rådet nämligen det så kallade Stockholmsprogrammet om EU:s säkerhetsstrategi för åren 2010-2014. Kommissionen drog egna slutsatser av Stockholmsprogrammet och beslutade om en handlingsplan där de åtar sig att föreslå åtgärder mot våld mot kvinnor.

Jag kan inte säga när EU kommer att införa lagstiftning om våld mot kvinnor. Men jag är över-

tygad om att det blir så. EU strävar hela tiden mot närmare samarbete. Och problemet med våld mot kvinnor stannar inte vid gränserna. Folk reser mellan länder, och offer för övergrepp passerar över gränser.

Det är möjligt att det dröjer några år till, men i ett längre perspektiv har jag svårt att se hur kommissionen kan göra annat än att lägga allvarligt menade förslag. EU-parlamentet och de frivilliga organisationerna kommer inte att acceptera något annat. Och jag menar att om man vill stoppa våldet mot kvinnorna så måste man se saker på lång sikt.

EU-parlamentet: Det här tycker vi

EVA-BRITT SVENSSON

Här är ett urval av åsikter som finns med i mitt betänkande. Återigen, detta är inte lagstiftning utan parlamentets åsikter. EU-parlamentets majoritet röstade ja till dem den 5 april 2011, när betänkandet gick igenom i plenum. Åsikterna är alltså EU-parlamentets.

Efter varje åsikt hittar du ordagrant den text i betänkandet där åsikten framgår. Hela betänkandet finns i nästa kapitel.

Våld mot kvinnor

Mellan var femte och var fjärde kvinna i Europa har blivit utsatt för våld under sitt vuxna liv. Mer än var tionde har utsatts för sexuellt våld.

Punkt D:

I studier om könsbaserat våld uppskattas det att mellan en femtedel och en fjärdedel av alla kvinnor i Europa har varit utsatta för fysiska våldshandlingar åtminstone en gång i vuxen ålder, och mer än en tiondel har drabbats av sexuellt våld med

inslag av tvång. Forskning visar också att 26 procent av barn och unga rapporterar fysiskt våld under sin uppväxt.

Mäns våld mot kvinnor påverkar kvinnors hälsa, deras chanser att få jobb, utbilda sig, delta i politiska, sociala och kulturella sammanhang, deras ekonomi och deras förhållande till män.

Punkt F:

EU-parlamentet konstaterar att mäns våld mot kvinnor formar kvinnans roll i samhället – deras hälsa, tillgång till sysselsättning och utbildning, deltagande i social och kulturell verksamhet, ekonomiska oberoende och delaktighet i det offentliga såväl som det politiska livet samt i beslutsprocesser och i relationer med män.

Surrogatmödraskap

Surrogatmödraskap är ett allvarligt problem som utnyttjar kvinnans kropp.

Punkt 20:

Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att erkänna det allvarliga problemet med surrogatmödraskap, som är ett utnyttjande av kvinnans kropp och hennes reproduktiva organ.

Surrogatmödraskap kan bidra till att kvinnor och barn ses som varor på en marknad, och ökar människohandeln med kvinnor och barn och antalet illegala adoptioner.

Punkt 21:

Europaparlamentet framhåller att kvinnor och barn är föremål för samma slags utnyttjande, och att bägge kan betraktas som varor på den internationella reproduktionsmarknaden, samt att dessa nya reproduktionsordningar, såsom surrogatmödraskap, ökar handeln med kvinnor och barn och antalet illegala adoptioner över nationsgränserna.

Prostitution

Prostitution är en form av våld mot kvinnor och ett brott mot mänskliga rättigheter.

Punkt J:

Våld mot kvinnor medför en lång rad brott mot mänskliga rättigheter och inbegriper sexuella övergrepp, våldtäkt, våld i hemmet, sexuellt överfall och trakasseri, prostitution, handel med kvinnor och flickor, brott mot kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter, våld mot kvinnor på arbetsplatsen, våld mot kvinnor i konfliktsituationer, våld mot kvinnor i fängelse och på vårdinstitutioner, samt ett flertal skadliga traditionella sedvänjor. Vart och ett av dessa övergrepp kan ge djupa psykiska sår, skador på kvinnors och flickors hälsa i stort, inbegripet deras reproduktiva och sexuella hälsa, och leder i vissa fall till döden.

Abort och preventivmedel

Att förvägra en kvinna rätten till preventivmedel

och abort är en form av våld mot kvinnor och ett brott mot mänskliga rättigheter. (Sexuella och reproduktiva rättigheter handlar bland annat om abort och preventivmedel.)

Punkt J:

Våld mot kvinnor medför en lång rad brott mot

mänskliga rättigheter och inbegriper sexuella övergrepp, våldtäkt, våld i hemmet, sexuellt överfall och trakasseri, prostitution, handel med kvinnor och flickor, brott mot

kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter, våld mot kvinnor på arbetsplatsen, våld mot kvinnor i konfliktsituationer, våld mot kvinnor i fängelse och på vårdinstitutioner, samt ett flertal skadliga traditionella sedvänjor. Vart och ett av dessa övergrepp kan ge djupa psykiska sår, skador på kvinnors och flickors hälsa i stort, inbegripet deras reproduktiva och sexuella hälsa, och leder i vissa fall till döden.

En gemensam EU-lag mot våld mot kvinnor

EU-parlamentet vill att EU stiftar lagar om könsbaserat våld som ska gälla i alla EU-länder.

Utdrag ur punkt 2:

Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

– Ett straffrättsligt instrument i form av ett direktiv mot könsbaserat våld.

Förbud mot sexköp

EU-parlamentet vill att EU undersöker om den svenska sexköpslagen motverkar prostitution, barnprostitution och trafficking.

Punkt 19:

Europaparlamentet uppmärksammar det allvarliga problemet med prostitution och barnprostitution i Europeiska unionen och begär att kopplingen mellan den rättsliga ramen i den berörda medlemsstaten och formen liksom omfattningen av den prostitution som sker studeras närmare. Parlamentet understryker den oroande ökningen av människohandeln i och till EU, en handel som särskilt omfattar kvinnor och barn, och begär att medlemsstaterna vidtar kraftfulla åtgärder för att bekämpa denna illegala verksamhet.

Stöd för de som utsatts

EU-parlamentet vill ha en lägsta tillåtna nivå på hur offer för våld mot kvinnor får hjälp. Det bör finnas gratis juridisk hjälp, skydd, tillfälligt boende, stöd av psykolog och ekonomiskt stöd.

Utdrag ur punkt 2:

Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

– Utarbetande av en europeisk stadga om ett minimiutbud av stödtjänster för kvinnor som utsatts för könsbaserat våld, som bör inbegripa rätten till kostnadsfri juridisk hjälp, inrättande av mottagningar som täcker offrens behov av skydd och tillfälligt logi, akut, kostnadsfritt, specialiserat, decentraliserat och lättillgängligt psykologiskt stöd samt och ekonomiska arrangemang som främjar offrens självständighet och underlättar återgången till ett normalt liv och till arbetslivet.

Kvinnojourer

EU-länderna bör stödja kvinnojourer.

Punkt 23:

Europaparlamentet påpekar att det civila samhället, särskilt icke-statliga organisationer, kvinnoorganisationer och andra offentliga och privata frivilligorganisationer som erbjuder stöd till våldsoffren, gör en mycket värdefull insats, särskilt genom att finnas till hands för de kvinnliga offer som vill bryta den tystnad som våldet tvingar dem att leva i, och borde få stöd från medlemsstaterna.

Medlemsstaterna bör erbjuda offer för könsbaserat våld skyddsboende, i samarbete med kvinnojourer.

Utdrag ur punkt 2:

Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

- Krav på medlemsstaterna att erbjuda skyddsboende för offer av könsbaserat våld i samarbete med berörda icke-statliga organisationer.

EU borde ha minimikrav på antalet brottsofferjourer per invånare, för dem som utsatts för könsbaserat våld.

Utdrag ur punkt 2:

Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

- Minimikrav på antalet brottsofferjourer per 10 000 invånare för dem som utsatts för könsbaserat våld, t.ex. jourer med specifik kompetens för att hjälpa offren.

Särskilda domstolar mot våld mot kvinnor

Medlemsländerna bör ha domstolar som är specialiserade på könsbaserat våld. (Sådana finns redan i Spanien.)

Utdrag ur punkt 2:

Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

– Ett ökat antal domstolar som är specialiserade på könsbaserat våld, mer resurser och utbildningsmaterial om könsrelaterat våld för domare, åk-lagare och advokater, samt förbättringar i de rättsvårdande myndigheternas specialiserade enheter genom ökad bemanning och bättre utbildning och materiella resurser.

Överblick och statistik

EU bör ha ett observatorium för våld mot kvinnor. Dit ska rättsfall som rör våld mot kvinnor rapporteras.

Punkt 11:

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga att inrätta ett observatorium för våld mot kvinnor dit rättsfall ska rapporteras där våld mot kvinnor har ingått.

EU bör ha jämförbar statistik om könsbaserat våld.

Utdrag ur punkt 2:

2. Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:

– Planer för att utveckla metodologiska riktlinjer och nya försök att samla in uppgifter för att få fram jämförbara statistiska uppgifter om könsbaserat våld, inbegripet kvinnlig könsstympning för att fastställa problemets omfattning och få fram ett underlag för att åtgärda problemet på annat sätt.

Ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor

BETÄNKANDE EVA-BRITT SVENSSON:

Europaparlamentets resolution av den 5 april 2011 om prioriteringar och utkast till en ny ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor (2010/2209(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av föreskrifterna i FN:s rättsliga instrument om mänskliga rättigheter, framför allt de som handlar om kvinnors rättigheter, såsom FN-stadgan, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, de internationella konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter och om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, konventionen om undertryckande av människohandel och utnyttjande av prostituerande av andra, konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw) och dess fakultativa protokoll, konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling, 1951 års flyktingkonvention och principen om ”non-refoulement”,

- med beaktande av andra FN-instrument om våld mot kvinnor, såsom Wiendeklarationen och dess handlingsprogram av den 25 juni 1993 som antogs av världskonferensen om de mänskliga rättigheterna (A/CONF. 157/23) och deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor av den 20 december 1993 (A/RES/48/104),
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution av den 12 december 1997 ”Brottsförebyggande och straffrättsliga åtgärder för avskaffande av våld mot kvinnor” (A/RES/52/86), av den 18 december 2002 ”Att arbeta för att avskaffa sådana brott mot kvinnor som förövas av hedersskäl” (A/RES/57/179) och av den 22 december 2003 ”Avskaffande av våld mot kvinnor i hemmet” (A/RES/58/147),
- med beaktande av rapporterna från de särskilda rapportörerna om våld mot kvinnor vid FN:s högkommissariat för mänskliga rättigheter samt av den allmänna rekommendation nr 19 som antogs av kommittén för avskaffande av diskriminering mot kvinnor (elfte sessionen, 1992),
- med beaktande av den förklaring och den handlingsplattform som antogs av den fjärde internationella kvinnokonferensen i Peking den 15 september 1995 samt av parlamentets resolution av den 18 maj 2000 om uppföljningen av handlingsplattformen från Peking, av den 10 mars 2005 om uppföljningen av den fjärde

- internationella kvinnokonferensen – handlingsplattformen (Peking +10)(1) och av den 25 februari 2010 om uppföljningen av handlingsplattformen från Peking (Peking +15),
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
 - med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution av den 19 december 2006 ”Förstärkta insatser för avskaffande av allt slags våld mot kvinnor” (A/RES/61/143), och FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet,
 - med beaktande av Europarådets ad hoc-kommitté för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet (Cahvio), inrättad i december 2008 för att förbereda Europarådets framtida konvention på området,
 - med beaktande av slutsatserna från rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) av den 8 mars 2010 om våld,
 - med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 14 december 2010 om utkastet till Europaparlamentets och rådets direktiv om den europeiska skyddsordern(2) ,
 - med beaktande av sin resolution av den 26 november 2009 om avskaffande av våld mot kvinnor(3) ,
 - med beaktande av sin skriftliga förklaring

av den 21 april 2009 om kampanjen ”Säg NEJ till våld mot kvinnor”,

- med beaktande av sin resolution av den 24 mars 2009 om kampen mot kvinnlig könsstympning inom EU(4) ,
- med beaktande av kommissionens strategi för jämställdhet mellan kvinnor och män 2010–2015 som presenterades den 21 september 2010,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (A7-0065/2011), och av följande skäl:
 - A. Det går inte att utrota det könsrelaterade våldet med en enda insats, men en kombination av infrastrukturella, rättsliga, framtvingande, utbildnings- och hälsomässiga åtgärder samt av andra tjänsterelaterade åtgärder kan avsevärt minska våldet och dess konsekvenser.
 - B. Det finns ingen internationellt vedertagen definition av begreppet ”våld mot kvinnor”, men enligt FN innebär det varje könsbetingad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller sådant lidande för kvinnor innefattande hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat(5).

- C. Våld är en traumatisk upplevelse för alla män, kvinnor och barn, men könsbaserat våld utövas huvudsakligen av män mot kvinnor och flickor, vilket både speglar och förstärker ojämlikheten mellan män och kvinnor samt är ett hot mot offrens hälsa, värdighet, säkerhet och oberoende.
- D. I studier om könsbaserat våld uppskattas det att mellan en femtedel och en fjärdedel av alla kvinnor i Europa har varit utsatta för fysiska våldshandlingar åtminstone en gång i vuxen ålder, och mer än en tiondel har drabbats av sexuellt våld med inslag av tvång. Forskning visar också att 26 procent av barn och unga rapporterar fysiskt våld under sin uppväxt.
- E. Reklam och pornografi visar ofta olika former av könsbaserat våld och trivialiserar därmed våld mot kvinnor och hindrar jämställdhetsarbetet.
- F. Mäns våld mot kvinnor formar kvinnans roll i samhället – deras hälsa, tillgång till sysselsättning och utbildning, deltagande i social och kulturell verksamhet, ekonomiska oberoende och delaktighet i det offentliga såväl som det politiska livet samt i beslutsprocesser och i relationer med män.
- G. Kvinnor låter ofta bli att anmäla mäns våld mot dem, något som har sin grund i komplexa psykologiska, ekonomiska, sociala och kulturella skäl av olika slag och ibland på grund

av att de saknar förtroende för polisen, rättsväsendet, socialtjänsten och sjukvården.

- H. Könsbaserat våld mot kvinnor utförs företrädesvis av män och är ett strukturellt och utbredd problem överallt i Europa och i hela världen. Det omfattar offer och förövare i alla åldrar oavsett utbildning, bakgrund, inkomster eller samhällsställning och hänger samman med den ojämlika maktfördelningen mellan kvinnor och män i vårt samhälle.
- I. Ekonomiska påfrestningar leder ofta till en mer frekvent, våldsammare och farligare misshandel. Studier har visat att våld mot kvinnor ökar när män känner sig undanträngda och maktlösa på grund av den ekonomiska krisen.
- J. Våld mot kvinnor medför en lång rad brott mot mänskliga rättigheter och inbegriper sexuella övergrepp, våldtäkt, våld i hemmet, sexuellt överfall och trakasseri, prostitution, handel med kvinnor och flickor, brott mot kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter, våld mot kvinnor på arbetsplatsen, våld mot kvinnor i konfliktsituationer, våld mot kvinnor i fängelse och på vårdinstitutioner, samt ett flertal skadliga traditionella sedvänjor. Vart och ett av dessa övergrepp kan ge djupa psykiska sår, skador på kvinnors och flickors hälsa i stort, inbegripet deras reproduktiva och sexuella hälsa, och leder i vissa fall till döden.
- K. I flera medlemsstater betraktas inte mäns

våld mot kvinnor, i form av våldtäkt, som ett brott som automatiskt leder till allmänt åtal(6).

- L. Inom Europeiska unionen sker ingen regelbunden insamling av jämförbara uppgifter om olika former av våld mot kvinnor, och det blir därför svårt att bedöma hur omfattande detta problem verkligen är och finna lämpliga lösningar på det. Insamling av trovärdiga data är mycket svårt eftersom kvinnor och män på grund av rädsla eller skam tvekar att rapportera vad de varit med om till berörda instanser.
- M. Enligt undersökningar som rör Europarådets medlemsländer beräknas de årliga kostnaderna för våldet mot kvinnor uppgå till ca 33 miljarder euro(7).
- N. Kvinnors skydd mot manligt våld är inte det -samma i Europeiska unionen på grund av på medlemsstaternas olika politik och lagstiftning.
- O. Europeiska unionen har i och med Lissabonfördraget större befogenheter på området för straffrättsligt samarbete, inklusive straffprocessrätt och materiell straffrätt samt på området för polissamarbete.
- P. Ett alarmerande stort antal kvinnor utsätts för könsbaserat våld.
- Q. Mobbning av mödrar och gravida kvinnor är en annan form av våld eller övergrepp som kvinnor utsätts för. Denna typ av mobbning sker huvudsakligen inom familjen eller i

parförhållandet, i umgänges- och arbetsmiljön, vilket kan leda till att de avskedas eller frivilligt säger upp sig från sina jobb, och till diskriminering och depression.

- R. Kommissionen underströk i sin strategi för jämställdhet mellan könen (2010–2015) att könsbaserat våld är ett av de centrala problemen som man måste komma till rätta med för att reell jämställdhet mellan könen ska uppnås.
- S. Kommissionen meddelade att den 2011 skulle lägga fram ett förslag till en strategi för att bekämpa våld mot kvinnor, men ingen uttrycklig hänvisning till denna strategi gjordes i kommissionens arbetsprogram för 2011.
1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens åtagande i dess handlingsplan för genomförandet av Stockholmsprogrammet att 2011–2012 lägga fram ett meddelande om en strategi för att bekämpa kvinnomisshandel, våld i hemmet och kvinnlig könsstympning, som ska följas upp av en handlingsplan på EU-nivå(8).
 2. Europaparlamentet föreslår en ny övergripande politik mot könsrelaterat våld, där följande ska ingå:
 - Ett straffrättsligt instrument i form av ett direktiv mot könsbaserat våld.
 - Åtgärder för att ta itu med den s.k. ”six-P”-ramen om våld mot kvinnor (politik, förebygg-

ande, skydd, åtal, åtgärder och partnerskap).

- Krav på att medlemsstaterna dömer förövarna till straff som står i proportion till brottets svårhetsgrad.
- Krav på medlemsstaterna att säkerställa utbildning för tjänstemän som förväntas komma i kontakt med fall av våld mot kvinnor, bl.a. inom brottsbekämpning, social välfärd, barnomsorg, hälso- och sjukvård, samt personal vid larmcentraler, i syfte att upptäcka, identifiera och korrekt hantera sådana fall, med särskild inriktning på offrens behov och rättigheter.
- Krav på medlemsstaterna att iaktta tillbörlig aktsamhet och registrera såväl som undersöka alla former av brott där könsbaserat våld ingår för att kunna väcka allmänt åtal.
- Planer för att utarbeta specifika undersökningsrutiner för anställda inom polisväsendet och hälso- och sjukvården för att säkra bevis på könsbaserat våld.
- Inrättande av partnerskap med högskolor i syfte att ge utbildning i könsbaserat våld för yrkesverksamma på berörda områden, bl.a. domare, kriminalpoliser, hälso- och sjukvårdspersonal samt socialarbetare.
- Förslag på strategier för att hjälpa offren att återuppbygga sina liv genom att ta itu med de särskilda behov som olika grupper av offer har, t.ex. kvinnor inom minoriteterna, förutom att garantera deras säkerhet och återupprätta

deras fysiska och psykiska hälsa, samt åtgärder för att uppmuntra utbyte av information och bästa praxis vid behandling av överlevande från fall av våld mot kvinnor.

- Integrering av specifika identifikations- och diagnosmekanismer på sjukhusens akutmottagningar och i primärsjukvården, för att de utsatta ska kunna få mer och bättre hjälp och stöd.
- Krav på medlemsstaterna att erbjuda skyddsboende för offer av könsbaserat våld i samarbete med berörda icke-statliga organisationer.
- Minimikrav på antalet brottsofferjourer per 10 000 invånare för dem som utsatts för könsbaserat våld, t.ex. jourer med specifik kompetens för att hjälpa offren.
- Utarbetande av en europeisk stadga om ett minimiutbud av stödtjänster för kvinnor som utsatts för könsbaserat våld, som bör inbegripa rätten till kostnadsfri juridisk hjälp, inrättande av mottagningar som täcker offrens behov av skydd och tillfälligt logi, akut, kostnadsfritt, specialiserat, decentraliserat och lättillgängligt psykologiskt stöd samt och ekonomiska arrangemang som främjar offrens självständighet och underlättar återgången till ett normalt liv och till arbetslivet.
- Minimistandarder för att se till att offren får professionellt stöd i form av råd från en jurist, oavsett deras roll i den straffrättsliga processen.

- Mekanismer för att underlätta tillgång till rättshjälp, som gör det möjligt för offren att hävda sina rättigheter i hela unionen.
- Planer för att utveckla metodologiska riktlinjer och nya försök att samla in uppgifter för att få fram jämförbara statistiska uppgifter om könsbaserat våld, inbegripet kvinnlig könsstympning för att fastställa problemets omfattning och få fram ett underlag för att åtgärda problemet på annat sätt.
- Ett europeiskt år för våld mot kvinnor inom fem år i syfte att medvetandegöra den europeiska allmänheten.
- Krav på kommissionen och medlemsstaterna att vidta lämpliga förebyggande åtgärder, däribland informationskampanjer, i förekommande fall i samarbete med icke-statliga organisationer.
- Genomförande av åtgärder i kollektivavtal och bättre samordning mellan arbetsgivare, fackförbund och företag samt mellan deras respektive ledningsgrupper för att ge offren korrekt information om sina rättigheter som anställd.
- Ett ökat antal domstolar som är specialiserade på könsbaserat våld, mer resurser och utbildningsmaterial om könsrelaterat våld för domare, åklagare och advokater, samt förbättringar i de rättsvårdande myndigheternas specialiserade enheter genom ökad bemanning och bättre utbildning och materiella resurser.

3. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att slå fast att sexuellt våld och våldtäkt som begås mot kvinnor, särskilt inom äktenskapet, inom andra nära relationer eller av manliga släktingar, är en straffbar handling när offret inte har samtyckt, och se till att sådana brott automatiskt leder till åtal. Medlemsstaterna måste förkasta alla hänvisningar till kulturella, traditionella eller religiösa sedvänjor som för mildrande omständigheter i samband med våld mot kvinnor, inklusive så kallade hedersbrott och kvinnlig könsstympning.
4. Europaparlamentet konstaterar att våld mot kvinnor är en av de allvarligaste kränkningarna av mänskliga rättigheter och att våld i hemmet – riktat mot andra offer, såsom barn, män och äldre – även det är en dold företeelse som påverkar alldeles för många familjer för att förbises.
5. Europaparlamentet understryker att fysiskt, sexuellt eller psykologiskt våld och missbruk mellan föräldrar eller andra familjemedlemmar får allvarliga följder för barn.
6. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna, när det gäller barn som är vittnen till alla former av våld, att utveckla skraddarsydd åldersanpassad psykosocial rådgivning för att barn ska kunna hantera sina traumatiska upplevelser, och att vederbörlig hänsyn tas till barnets bästa.

7. Europaparlamentet belyser det faktum att invandrarkvinnor, däribland papperslösa sådana, och asylsökande kvinnor utgör två underkategorier av kvinnor som är särskilt utsatta för könsbaserat våld.
8. Europaparlamentet betonar vikten av adekvat fortbildning för alla som arbetar med kvinnor som är utsatta för könsrelaterat våld, särskilt representanter för de rättsvårdande myndigheterna, särskilt poliser, domare, socialarbetare och hälso- och sjukvårdspersonal.
9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, med hjälp av all tillgänglig expertis, utarbeta och tillhandahålla årlig statistik om könsbaserat våld, inklusive siffror på hur många kvinnor som varje år dödas av sin partner eller före detta partner, baserat på uppgifter från medlemsstaterna.
10. Europaparlamentet betonar att forskning om våld mot barn, unga människor och kvinnor och mer generellt om könsrelaterat och sexuellt våld bör ingå som ett tvärvetenskapligt forskningsområde i det kommande åttonde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling.
11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga att inrätta ett observatorium för våld mot kvinnor dit rättsfall ska rapporteras där våld mot kvinnor har ingått.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen

att fortsätta sina ansträngningar att bekämpa könsbaserat våld genom gemenskapsprogram, särskilt Daphneprogrammet, som redan har varit framgångsrikt för bekämpningen av våld mot kvinnor.

13. Europaparlamentet noterar att Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter ska undersöka en representativ grupp kvinnor från samtliga medlemsstater om deras erfarenheter av våld, och begär att tonvikten läggs på hur kvinnorna bemöts av olika myndigheter och stödtjänster när de anmäler.
14. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att i sin nationella statistik tydligt klargöra omfattningen av könsbaserat våld och att vidta åtgärder för att garantera att uppgifter om könsbaserat våld samlas in, däribland offrets kön, förövarens kön, deras förhållande, ålder, brottsplats och skador.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en undersökning av de ekonomiska konsekvenserna av våldet mot kvinnor, baserat på forskning som använder metoder som ekonomiskt kan kvantifiera konsekvenserna av denna form av våld för hälso- och sjukvården, de sociala trygghetssystemen och arbetsmarknaden.
16. Europaparlamentet uppmanar EU:s byrå för grundläggande rättigheter och det europeiska jämställdhetsinstitutet att forska om förekom-

sten av våld i tonårsrelationer och hur detta påverkar deras välbefinnande.

17. Europaparlamentet konstaterar att s.k. stalking, där 87 procent av offren är kvinnor, orsakar psykisk skada och allvarlig känslomässig stress och därför bör anses som en form av våld mot kvinnor och bekämpas med hjälp av rättsliga medel i alla medlemsstater.
18. Europaparlamentet konstaterar att traditionella skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning och så kallade hedersmord är ytterst relevanta former för våld mot kvinnor och uppmanar därför kommissionen att ägna särskild uppmärksamhet åt traditionella skadliga sedvänjor i sin strategi för bekämpning av våld mot kvinnor.
19. Europaparlamentet uppmärksammar det allvarliga problemet med prostitution och barnprostitution i Europeiska unionen och begär att kopplingen mellan den rättsliga ramen i den berörda medlemsstaten och formen liksom omfattningen av den prostitution som sker studeras närmare. Parlamentet understryker den oroande ökningen av människohandeln i och till EU, en handel som särskilt omfattar kvinnor och barn, och begär att medlemsstaterna vidtar kraftfulla åtgärder för att bekämpa denna illegala verksamhet.
20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att erkänna det allvarliga problemet med

surrogatmödraskap, som är ett utnyttjande av kvinnans kropp och hennes reproduktiva organ.

21. Europaparlamentet framhåller att kvinnor och barn är föremål för samma slags utnyttjande, och att bägge kan betraktas som varor på den internationella reproduktionsmarknaden, samt att dessa nya reproduktionsordningar, såsom surrogatmödraskap, ökar handeln med kvinnor och barn och antalet illegala adoptioner över nationsgränserna.
22. Europaparlamentet konstaterar att våld i hemmet har fastställts som en viktig orsak till missfall och dödfödda barn och till att mödrar dör under förlossningen, och uppmanar kommissionen att fokusera mer på våld mot gravida kvinnor där förövaren skadar mer än en inblandad.
23. Europaparlamentet påpekar att det civila samhället, särskilt icke-statliga organisationer, kvinnoorganisationer och andra offentliga och privata frivilligorganisationer som erbjuder stöd till våldsoffren, gör en mycket värdefull insats, särskilt genom att finnas till hands för de kvinnliga offer som vill bryta den tystnad som våldet tvingar dem att leva i, och borde få stöd från medlemsstaterna.
24. Europaparlamentet framhåller att det är nödvändigt att arbeta med både offren och förövarna för att de senare ska bli mer medvetna och

för att hjälpa till att ändra stereotyperna och förställningarna i samhället som gör att denna typ av våld kan fortgå och accepteras.

25. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillhandahålla kvinnojourer för att hjälpa kvinnor och barn till ett självbestämmande liv fritt från våld och fattigdom. Dessa bör erbjuda specialiserade tjänster, medicinsk behandling, rättshjälp, psykosocial och terapeutisk rådgivning, rättsligt stöd vid rättegångar, stöd till barn som drabbats av våld osv.
26. Europaparlamentet understryker att medlemsstaterna bör avsätta lämpliga resurser för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor, även genom användning av strukturfonderna.
27. Europaparlamentet understryker vikten av att medlemsstaterna och de regionala och lokala myndigheterna vidtar åtgärder för att kvinnor som har utsatts för könsbaserat våld lättare ska återintegreras på arbetsmarknaden genom instrument såsom Europeiska socialfonden eller Progress-programmet.
28. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att upprätta en rättslig ram som ger invandrarkvinnor rätten till eget pass och uppehållstillstånd och som gör en person som konfiskerar dessa handlingar till en brottsling.
29. Europaparlamentet återupprepar sin ståndpunkt att Europeiska unionen, inom ramen för det nya regelverk som har inrättats genom

Lissabonfördraget, bör bli part till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw) och dess fakultativa protokoll(9).

30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att på internationell nivå ta upp våldet mot kvinnor och den könsrelaterade dimensionen av kränkningar av de mänskliga rättigheterna, framför allt i samband med bilaterala associationsavtal och internationella handelsavtal, både sådana som redan gäller och sådana som håller på att förhandlas fram.
31. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.
 - (1) EUT C 320E, 15.12.2005, s. 247.
 - (2) Antagna texter, P7_TA(2010)0470.
 - (3) EUT C 285E, 21.10.2010, s.53.
 - (4) EUT C 117E, 65.2010, s. 52
 - (5) Förenta nationerna, 1993, deklARATIONEN om avskaffande av våld mot kvinnor av den 20 december 1993 (A/RES/48/104), artikel 1. Förenta nationerna, 1995, handlingsplattformen från Peking, punkt 113.
 - (6) Kommissionens genomförbarhetsstudie från 2010 om en bedömning av möjligheterna och tillfällena till och behovet av en harmonisering av nationell lagstiftning om våld mot kvinnor,

våld mot barn och våld baserat på sexuell orientering, s. 53.

- (7) ”Combating violence against women – Stocktaking study on the measures and actions taken in Council of Europe member States”, Europarådet, 2006.
- (8) ”Att förverkliga ett område med frihet, säkerhet och rättvisa för EU-medborgarna – Handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet” (KOM(2010)0171, s. 17).
- (9) EUT C 348 E, 21.12.2010, s. 11.

Motivtexten i Svenssons betänkande

(FINNS MED I BETÄNKANDET, MEN SKRIVS AV BETÄNKANDETS
FÖRFATTARE OCH GÅR INTE TILL OMRÖSTNING.)

1. Bakgrund

Våld mot kvinnor är ett internationellt såväl som ett europeiskt problem¹. Trots att våld mot kvinnor uppmärksammats under flera årtionden har världssamhället inte lyckats stoppa denna mycket destruktiva form av kriminalitet. Det är smärtsamt att se hur vi fortfarande misslyckas med att skydda kvinnor mot våld. Det är en problematik som handlar om att skydda enskilda brottsoffers integritet, men också om att skydda viktiga gemensamma samhällsintressen, såsom frihet och demokrati. Den Europeiska unionen måste därför ta sitt ansvar och införa den lagstiftning som krävs för att stoppa våldet.

I denna strategirapport har jag sammanställt ett antal åtgärder som är absolut nödvändiga för att vi ska kunna garantera Europas kvinnor ett anständigt liv.

Europaparlamentet har tidigare tagit initiativ till en resolution angående våld mot kvinnor². I detta

sammanhang påpekade parlamentet att det finns ett behov av en övergripande rättsakt för bekämpandet av alla former av våld mot kvinnor. Parlamentet framhöll också att det är möjligt att avskaffa det könsbaserade våldet, men att detta kräver långsiktiga insatser inom många olika områden. Vi måste ställa krav på många olika typer av åtgärder av politisk, social och rättslig natur.

Kommissionen har fattat viktiga principiella beslut i denna riktning, framförallt i samband med utarbetandet av den nya handlingsplanen för jämställdhet mellan könen (2010–2015) där det framhålls att det könsbaserade våldet är ett av de centrala problem man måste komma till rätta med för att det ska vara möjligt att uppnå en reell jämställdhet mellan könen³. Kommissionen har vidare signalerat att man under 2011 kommer att lägga förslag till en strategiplan mot det könsbaserade våldet.

Detta betänkande utgör ett initiativbetänkande från Europaparlamentets sida.

1.1 Internationell rättslig grund

Det könsbaserade våldet utgör en kränkning av grundläggande fri- och rättigheter, såsom rätten till säkerhet och människovärde. Problemet har därför uppmärksammats internationellt. I samband med Förenta nationernas fjärde kvinnokonferens 1995 i Beijing antogs en handlingsplattform där våld mot kvinnor uppmärksammas⁴. I dokumentet uttalas att det är en viktig strategisk målsättning för världssamhället att förebygga och avskaffa våld mot kvinnor. Dokumentet ställer tydliga krav

på de olika staternas regeringar att de ska införa och upprätthålla den lagstiftning som krävs för att bekämpa våldet. Samtliga av Europeiska Unionens medlemsstater har undertecknat FN:s handlingsplattform. Den handlingsplattform som utarbetades i Beijing har senare bekräftats av generalförsamlingen genom flera uppföljningar⁵. FN:s ekonomiska och sociala råd, ECOSOC, kommer att särskilt prioritera att våld mot kvinnor och flickor avskaffas på sitt möte 2013⁶.

CEDAW (konventionen för eliminering av all slags diskriminering av kvinnor) utgör ett av FN:s viktigaste dokument om kvinnors rättigheter. Konventionen ställer krav på medlemsstaterna att skapa garantier för kvinnors fri- och rättigheter på en rad olika områden. Några av dessa områden är också relevanta när det gäller problemet med våld mot kvinnor, exempelvis rätten att själv få välja sin livskamrat⁷. Det är ett viktigt krav att även EU undertecknar CEDAW.

Stater har idag en skyldighet att, enligt principen om ”duty of due diligence”, ingripa även när

1 *Minst 20 % av Europas kvinnor har upplevt våld i nära relationer, det är en av de vanligaste dödsorsakerna bland kvinnor.*

2 P7_TA (2009) 0098 om avskaffande av våld mot kvinnor.

3 KOM(2010)0491, Strategi för jämställdhet 2010–2015, s. 4.

4 FN:s fjärde kvinnokonferens, Peking 1995.

5 *Femårsöversynen av genomförandet av handlingsplanen från Peking, 2000. Tioårsöversynen 2005. Femtonårsöversynen 2010. FN:s resolution 63/155, ”Förstärkta insatser för avskaffande av allt slags våld mot kvinnor”. Rapport från generalsekreteraren.*

6 FN ECOSOC:s resolution 2009/15.

7 CEDAW artikel 16.

enskilda individer utsätter andra medmänniskor för övergrepp. Skyldigheten gäller både att förebygga brott och att ingripa när ett övergrepp har skett. Principen har framhållits av Europadomstolen i fallet Opuz mot Turkiet, där domstolen i sin motivering visar att den betraktar våld mot kvinnor som en form av diskriminering i strid med Europakonventionen⁸. Även andra internationella rättsinstrument är relevanta⁹.

Europadomstolen har på senare år tydligt markerat att man kan ställa krav på att de enskilda ländernas lagstiftning verkligen skyddar människors individuella självbestämmanderätt på det sexuella området. Domstolen har understrukt att alla sexuella handlingar som sker mot någon utan dennes medgivande måste göras till föremål för lagstiftning¹⁰.

Även Europarådet har tagit många viktiga initiativ i arbetet för att skydda kvinnor mot våld. Det pågår nu ett arbete med en ny konvention om förebyggande och motverkande av våld mot kvinnor och familjevåld¹¹.

1.2 Rättslig grund

Jämställdhet mellan könen är en grundläggande princip för EU. Respekten för de mänskliga rättigheterna är ett centralt värde i EU-fördraget och i stadgan för mänskliga rättigheter anges att det europeiska samhället ska kännetecknas av jämställdhet mellan kvinnor och män¹².

Genom Lissabonfördraget har möjligheterna för

EU att införa gemensamma bestämmelser på straffrättens område införts. Unionen har sedan tidigare kompetens att tillnärma medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning på områden som omfattas av målsättningen om harmonisering¹³. Unionen har dessutom rätt att införa minimiregler, som fastställandet av brottsrekvisit och påföljder, för allvarlig brottslighet vilken har ett gränsöverskridande inslag genom brottens karaktär eller effekter. Denna kompetens gäller även i de fall det finns ett starkt behov av att på gemensamma grunder bekämpa brottslighet¹⁴. I fördragstexten nämns särskilt människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn.

Vid polissamarbete och annat rättsligt samarbete i straffrättsliga frågor som har en gränsöverskridande dimension, finns det möjligheter för parlamentet och rådet att fastställa en minsta gemensam standard. Sådana gemensamma regler kan även omfatta brottsoffers rättigheter¹⁵.

Europeiska unionens råd har antagit det så kallade Stockholmsprogrammet för politik

8 *Dom Opuz mot Turkiet* (2009).

9 FN:s tortyrkonvention 1§, samt FN:s s.k. brottsofferkonvention, se särskilt tillägg s. 1, där begreppet "offer" definieras.

10 *M.C. mot Bulgarien* (nr. 39272/98).

11 *Europarådets dokument 12013* (2009); CAHVIO (2010) 17, tredje förslaget till en konvention om att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet.

12 *EU-fördraget artikel 2. Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 23 om jämställdhet mellan män och kvinnor.*

13 *EUF-fördraget, artikel 83, s. 2. EU-domstolen (2005) mål C-176/03, kommissionen mot rådet, REG I - 7879.*

14 *EUF-fördraget, artikel 83, s. 1.*

15 *EUF-fördraget, artikel 82, s.2 c.*

området frihet, säkerhet och rättvisa¹⁶. Stockholmsprogrammet innebär därför ett krav på kommissionen och medlemsstaterna att införa den strafflagstiftning eller andra stödåtgärder som är nödvändiga för att skydda brottsoffer¹⁷.

Under det senaste året har ett förslag om ett direktiv om en europeisk skyddsorder lagts fram¹⁸. Det syftar till att skydda enskilda personer som lever under hot om allvarliga integritetskränkningar från en viss person även om de flyttar inom Europa. Den blir ett viktigt instrument i arbetet med att skydda kvinnor som är på flykt undan våld och förföljelse.

2. Könsbaserat våld

2.1 Vad är könsbaserat våld?

Våld mot kvinnor är historiskt och strukturellt betingat och drabbar kvinnor både individuellt och kollektivt¹⁹. Enligt FN utgörs våldet av ”varje könsbetingad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller sådant lidande för kvinnor innefattande hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat”²⁰. Det problemområde som det könsbaserade våldet representerar handlar alltså inte enbart om våld i straffrättslig mening. Här aktualiseras snarare en mängd olika brottstyper vilka riktas mot kvinnor just därför att de är kvinnor²¹. Det handlar om en typ av övergrepp som bidrar till ett undertryckande av kvinnor som

individer och som grupp. Det våld som drabbar kvinnor kännetecknas av att det vanligen också är sexualiserat.

Det könsbaserade våldet handlar om kränkningar i form av våld i nära relationer, sexuella övergrepp, människohandel, tvångsäktenskap, könsstympning samt andra former av integritetskränkningar vilka särskilt drabbar kvinnor och unga flickor. Även andra kränkningar av kvinnors fri- och rättigheter kan ha oerhörda konsekvenser på den enskilda kvinnans fysiska och psykiska hälsa. Det gäller särskilt kränkningar av kvinnors reproduktiva rättigheter²². Det är av central betydelse att varje åtgärd på området sker mot bakgrund av en helhetsförståelse.

2.2 Könsbaserat våld som samhällsproblem

Det könsbaserade våldet leder till allvarliga skador på människors fysiska och psykiska hälsa. För samhället innebär detta stora kostnader i form av sociala problem samt kostnader för rättsväsende

16 *Stockholmsprogrammet 17024/09, antaget av Europeiska rådets vid mötet den 10–11 december 2009.*

17 *Stockholmsprogrammet 17024/09, antaget av Europeiska rådets vid mötet den 10–11 december 2009, avsnitt 2.3, särskilt s. 2.3.4.*

18 *Den europeiska skyddsordern, 2010/C 69/02.*

19 FN, Peking (1995), *plattform för handling, punkt 118*: "Våld mot kvinnor är ett utslag av att makten historiskt sett varit ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, så att männen kommit att dominera över kvinnorna och diskriminera dem, varför kvinnor inte kunnat göra fullständiga framsteg."

20 FN, Peking (1995), *plattform för handling, punkt 113.*

21 CEDAW-kommitténs allmänna rekommendation nr 19.

22 P7_TA-PROV(2010)0037 om Peking +15 – FN:s handlingsplan för jämställdhet s. 9–10.

och sjukvård. Enligt beräkningar kan samhällets kostnader för det könsbaserade våldet, i form av utgifter för sjukvård, rättsväsende och socialtjänst, totalt i alla EU:s medlemsländer uppskattas till 2 miljoner EUR per timme²³. Det könsbaserade våldet utgör dessutom ett allvarligt demokratiproblem. Redan den utsatthet för våld som kvinnor upplever begränsar deras möjligheter att delta i samhällsliv och arbetsliv. Våldsutövningen skadar enskilda kvinnor men våldet skadar också deras familjer. Familjelivet förlorar sin funktion av att ge människor trygghet. De barn som upplever våld i hemmet blir indirekta offer för våldet. Enligt Europa-barometer 344 anser 87 procent av respondenterna att EU bör involvera sig i arbetet mot våld i nära relationer.

3. Behov av rättsligt skydd

3.1 Våld i nära relationer

Det är av grundläggande betydelse att kvinnors integritet ges ett omfattande och konsekvent lagstiftningsskydd. Det våld som sker i nära relationer är inte en privatsak, och kan inte heller ses som något som kan förhandlas mellan parterna. Lagföring av våld i nära relationer bör prioriteras av de rättsvårdande myndigheterna.

Det är av största vikt att man vid lagstiftning på EU-nivå är uppmärksam på den särskilda utsatthet som kvinnor och barn upplever i samband med våld i hemmet. Våldet innebär ofta att dessa kvinnor blir kontrollerade och isolerade. Genom upp-

repade hot och trakasserier bryts deras självkänsla ned och de kan komma att uppfatta sig själva som värdelösa. Kvinnor som utsätts för våld i hemmet har svårt att själva anmäla dessa brott till en myndighet. De kan ha problem redan med att förmedla sitt behov av hjälp. De utsätts ofta för stark press från förövaren, släktingar och andra att ta tillbaka sin anmälan. De kan ha starka känslomässiga band till den som utsätter dem för våld, varför de blir mycket sårbara för destruktiv manipulation. Det är inte ovanligt att våldsutsatta kvinnor hamnar i ekonomiska svårigheter, förlorar omsorgen om sina barn eller blir bostadslösa.

3.2 Särskilt utsatta grupper

Den utsatthet som våld i nära relationer leder till blir än mer prekär för vissa särskilt utsatta grupper. Det kan handla om kvinnor som är av annan etnisk bakgrund eller som är så kallade papperslösa. För äldre människor, och för gruppen fysiskt eller psykiskt funktionshindrade, är problemen med att försvara sig och sina intressen, oändligt stora. De svårigheter det innebär att bryta upp från destruktiva livssituationer blir ofta än mer påtagliga för dessa grupper. Det gäller alldeles särskilt människor som bor på institutioner.

Människor som är homo-, bi- eller transsexuella kan kämpa med andra former av sociala stigmat som kan få dem att avstå från att anmäla våld.

Andra grupper som kan ha allvarliga problem

med att skydda sin integritet är kvinnor som lever med missbruk och kvinnor som är hemlösa.

3.3 Sexuella övergrepp

Det är en grundläggande princip i europeisk rätts-tradition att alla människor har rätt att utöva sin individuella handlingsfrihet. Det är därför ett rimligt krav att samtycke ska föreligga vid varje form av sexuellt umgänge. Denna viktiga rättsliga princip måste gälla oavsett i vilken relation de aktuella parterna befinner sig. Äktenskapet, eller andra sådana familjrelationer, får inte utgöra ett friområde där kvinnors och barns kroppar blir sexuellt tillgängliga. Likaså måste arbetsplatsen vara en miljö där kvinnor ska kunna känna sig trygga mot att utsättas för integritetskränkningar och otillbörlig press.

Sexualiserat våld drabbar enskilda kvinnor på ett mycket destruktivt sätt. Det sexualiserade våldet kan ses som en del av en maktordning varigenom kvinnor förnekas rätten till sexuell integritet och personlig valfrihet. De enskilda kvinnornas upplevelse av kränkning påverkas av att gärningarna sker i ett samhälle där kön har betydelse. Sexuella angrepp mot kroppen har därför alltid en alldeles speciell innebörd för den som kränks²⁴. Det handlar om ett våld som är nedvärderande för den som drabbas.

Kommissionen har föreslagit ett direktiv om sexuella övergrepp mot barn baserat på de nya bestämmelserna i Lissabonfördraget²⁵.

3.4 Kvinnlig könsstympling och tvångsäktenskap

Kvinnor utsätts även för könsbaserade övergrepp genom andra typer av frihetskränkningar. Ett viktigt område där kvinnors fysiska och psykiska integritet kräver starkt rättsligt skydd handlar om könsstympling. Gärningar som leder till allvarlig skada på kvinnors hälsa kan inte legitimeras av kulturella hänsyn. Att kriminalisera könsstympling utgör en viktig åtgärd i arbetet med att skydda unga mäniskor²⁶. Könsstympling utgör en form av mycket allvarligt våld mot kroppen vilket Europaparlamentet särskilt uppmärksammat²⁷. De ingrepp det här är fråga om är av en sådan karaktär att de måste anses falla utanför rätten till individuellt självbestämmande genom samtycke. För en kvinna som lever i ett socialt sammanhang där det utövas ett starkt kulturellt tryck finns inte heller någon reell möjlighet att avge ett sådant samtycke. Det är därför av största vikt att alla kvinnor skyddas mot könsstympling.

Tvångsäktenskap är en annan form av könsbaserat våld som utgör en allvarlig kränkning av den enskildes rätt till frihet och självbestämmande. Det är viktigt att unga kvinnor skyddas mot sådana påtvingade relationer²⁸. Ofta talar man i detta sammanhang om så kallat hedersrelaterat våld.

24 K. Berglund "Gender and harm", *Scandinavian Studies in Law*, s.12-27

25 KOM (2010)0094 om förslag till direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om upphävande av rambeslut 2004/68/RIF.

26 FN:s barnkonvention, artikel 24 s. 3.

27 P6_TA (2009) 0161 om kampen mot kvinnlig könsstympling inom EU, "Harmful traditional practices", *Daphne booklets* 2008.

28 CEDAW, artikel 17:2.

3.5 Människohandel och prostitution

Människohandel, framförallt för sexuella ändamål, utgör ett stort problem i Europa. Människohandel är en våldsamt och förnedrande verksamhet där de som tvingas underkasta sig prostitution utnyttjas skoningslöst. Ofta är det mycket unga människor som drabbas och som härigenom får sina liv förstörda. Verksamheten profiterar på klyftor i Europa vilka följer av ekonomiska skillnader och sociala problem. Människohandel är en form av gränsöverskridande brottslighet som EU redan har pekat ut som ett prioriterat område. Kommissionens förslag till direktiv om människohandel behandlas nu av parlamentet och rådet²⁹.

4. *Straffrättslig lagstiftning och andra åtgärder*

4.1 Allmänt åtal

Det finns starka skäl för att kräva att alla former av könsbaserat våld ska falla under offentligt åtal. Man måste skydda brottsoffrens intressen genom att låta rättsväsendet, i form av polis eller åklagare, ta det avgörande beslutet om ett miss-tänkt övergrepp ska leda till åtal. På samma sätt som vid våld i nära relationer blir ofta pressen på den enskilda kvinnan att ta tillbaka sin anmälan enorm. Dessa kränkningar är dock av sådan karaktär att det finns ett samhällsintresse av att gärningsmännen blir lagförda.

4.2 Juridiskt biträde

Vid en domstolsprövning företräder åklagaren målsägandens intressen. Brottsoffren har dock ofta även ett behov av eget juridiskt bistånd³⁰. Om även brottsoffren ges tillgång till juridiskt biträde kan deras intressen tillvaratas på ett mer effektivt sätt³¹. Brottsoffer bör därför få rättshjälp i form av ett personligt juridiskt biträde, även i fall där de endast utgör vittnen. Rättsprocessen blir lättare att genomföra om det skapas en tryggare situation för den enskilda kvinnan i samband med domstolsförhör och liknande. Det är också ett mycket effektivt sätt att garantera att inga ovidkommande frågor ställs till offren, och att deras berättelser om vad de har upplevt blir tillräckligt belysta i domstolsprocessen. På samma sätt som den åtalade har tillgång till advokat, har brottsoffret ett behov av att ha någon som bistår dem³². Det kan handla om att få hjälp med att svara på relevanta frågor och att hållas informerad om genomförandet av domstolsprocessen.

4.3 Ökad kunskap hos myndigheter

Det är dock inte tillräckligt att införa eller för-

29 KOM(2010)0095 om förslag till direktiv om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer och om upphävande av rambeslut 2002/629/RIF.

30 Enligt rådets rambeslut 2001/220/RIF är staterna förpliktade att ge brottsoffer rådgivning, artikel 6 och artikel 4 p. f, iii. Enligt rapport från kommissionen, SEC (2009)476, är medlemsländernas genomförande av denna rådgivning ofullständig.

31 Enligt rådets rambeslut 2001/220/RIF ska brottsoffer ha rätt till juridiskt biträde när de kan uppträda som part i målet, artikel 6 samt 4 p. f, ii. Enligt rapport från kommissionen, SEC (2009)476, har de flesta av medlemsländerna idag uppfyllt denna bestämmelse.

32 Europeiska rådets resolution 2009/C, 295/01, åtgärd C.

bättra strafflagstiftningen till skydd för kvinnor, även lagföringen måste göras mer effektiv³³. Samhället måste upptäcka den här typen av våld på ett tidigt stadium, genom att sociala myndigheter och andra sådana institutioner arbetar aktivt och förebyggande. Många anmälda våldsbrott mot kvinnor avskrivs redan på ett tidigt stadium av utredande myndighet. Kunskapen om det könsbaserade våldets mekanismer måste förbättras inom rättsväsendet, sjukvården, polisen och socialtjänsten.

Även domstolarna måste göras uppmärksamma på vad ett sexuellt övergrepp innebär för den enskilda kvinnan och på hur man kan undvika att kränka offret ytterligare i samband med domstolsprocessen. Om brottsoffren får det stöd de behöver under processen kommer detta också att underlätta domstolarnas arbete.

4.4 En effektiv brottsutredning

Ett centralt satsningsområde inom ramen för Stockholmsprogrammet är vidareutbildning av polismyndigheterna i Europa. Polisen är den första rättsvårdande instans som kvinnor som fallit offer för våld kommer i kontakt med. En manual utifrån vilken polismyndigheterna ska bedriva sina utredningar kan utarbetas som omfattar de frågor som kan anses vara relevanta för att utreda problem med upprepat våld. Vid misstanke om våld i hemmet ska även frågan om det har förekommit övergrepp tidigare utredas.

Vid misstanke om sexuella övergrepp är det viktigt att brottsoffren blir undersökta av medicinsk

personal som kan säkra de spår och den bevisning som kan krävas vid en domstolsprocess. Erfarenheterna av att utveckla och tillämpa särskilda manualer för spårsäkring har varit goda³⁴. Med hjälp av särskilda instruktioner kan bevissäkringen göras på ett konsekvent sätt. Därigenom kan både polisutredning och domstolsprocess bli mer rättssäker, både för gärningsman och för brottsoffer³⁵. Genom väl utarbetade formulär för hur undersökning och förhör av offer ska utföras kan brottsoffren skonas från onödig belastning.

4.5 Jourer för brottsoffer

De ideella kvinnojourernas arbete till stöd för våldsutsatta kvinnor har visat sig vara mycket effektivt när det handlar om att stödja utsatta kvinnor, men verksamheten är otillräcklig och ansvaret kan inte läggas på enbart frivilliga krafter. Medlemsstaterna måste ta initiativ till att bygga upp jourverksamhet i en sådan grad att den kan tillmötesgå de mest grundläggande behoven. Inrättandet av minst en brottsofferjour per 10 000 invånare kan vara ett riktmärke. Vid inrättandet av sådana brottsofferjourer, är det av central betydelse att det finns personal med kunskap och erfarenhet av våld mot

33 *Stockholmsprogrammet 17024/09, antaget av Europeiska Rådet vid mötet den 10 – 11 december 2009. Rådets rambeslut om brottsoffers ställning i straffrättsliga förfaranden, 2001/220/RIE, punkterna 6, 8, 10 och 11.*

34 *Ett exempel är den manual för provtagning och spårsäkring vid sexuella övergrepp som har utvecklats av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet i Sverige.*

35 *Även åtgärder för att öka rättssäkerheten för misstänkta och åtalade framhålls i Stockholmsprogrammet, 17024/09, antaget av Europeiska rådets vid mötet den 10–11 december 2009.*

kvinnor³⁶. Den här formen av hjälp riktad till brotts-offer ska även kunna erbjuda ett skyddat boende, samt juridisk och psykologisk hjälp. Personal från jourerna kan även kunna fungera som stödpersoner under polisförhör och domstolsprocesser³⁷.

4.6 Larmnummer

En konkret åtgärd som kan vidtas är inrättandet av ett larmnummer för könsbaserat våld i medlemsstaterna. Till det numret kan våldsutsatta kvinnor ringa för att få omedelbar hjälp. Personal inom larmtjänsten behöver särskild utbildning för att kunna upptäcka och stödja offer för könsbaserat våld. De ska ha tydliga arbetsinstruktioner där det ska framgå vilka frågor som måste ställas vid misstanke om könsbaserat våld. Medlemsstaterna bör tillhandahålla lättåtkomlig information, framförallt på Internet, om det stöd och den hjälp som utsatta kvinnor kan få från samhällets sida, samt från frivilligorganisationer och liknande.

4.7 Insatser för unga

Unga människor lever ofta ett socialt liv där de rör sig mycket utanför hemmet, de umgås också socialt i stora grupper, i situationer där det förekommer alkohol. Den här typen av faktorer leder till att unga både utövar och blir exponerade för våld. Det gäller framförallt unga kvinnor, där risken för att utsättas för sexuellt våld kan vara betydande. Det är viktigt att fostra skolbarn och ungdomar så att de förstår allvaret i det sexualiserade våldet. Det är viktigt att unga människor redan tidigt lär

sig att respektera varandras integritet och att vara uppmärksamma på destruktiva och nedvärderande beteenden, särskilt sådana som riktas mot unga flickor. En riktad satsning till unga flickor kan därför handla om att erbjuda kurser i självförsvar som syftar till att lära ut olika tekniker för att försvara sig mot våld. Men det handlar lika mycket om att stärka självförtroende och självkänsla genom att ge unga flickor kunskap och mod att försvara sig och sin integritet³⁸. Särskilda informationsinsatser är nödvändiga för att hindra att unga människor faller offer för människohandel eller hedersrelaterade brott.

4.8 Förövarna

Könsbaserat våld är alltid primärt en straffrättslig fråga. Samhället måste därför reagera med straff som står i proportion till brottens allvarlighet. Vid prioriteringar av samhällets resurser är det viktigt att ha ett tydligt offerperspektiv, eftersom det är denna grupp som idag behöver särskilda skyddsinsatser. Det hindrar dock inte att man också kan göra satsningar på enskilda gärningsmän genom exempelvis samtalsterapi och andra metoder för att motverka ett våldsamt beteende. Denna form av alternativa behandlingar av män som begått allvarliga övergrepp mot kvinnor får dock aldrig

36 Rådets rambeslut om brottsoffers ställning i straffrättsliga förfaranden 2001/220/RIF, artikel 13.

37 Rådets rambeslut om brottsoffers ställning i straffrättsliga förfaranden, 2001/220/RIF, artikel 13, s. 2c.

38 'Achievements Against the Grain: Self-defence training for Women and Girls in Europe', rapport inom ramen för Daphne-projekt.

ersätta den påföljd som följer av straffrättsliga bedömningar. Samtalsterapi och andra sådana behandlingsformer kan endast komplettera andra former av straff, såsom fängelse.

Våldet är i hög grad en konsekvens av ojämlika maktförhållanden mellan män och kvinnor, och uttrycker i sig en dominans- och underordningsrelation mellan gärningsman och offer. Samtalsterapi

där både offer och förövare deltar, måste därför när det gäller dessa brott anses som uteslutet eftersom brotten är av en sådan karaktär att dessa

aldrig kan bli några likvärdiga och jämställda förhandlingsparter.

Riskbedömningar, särskilt i samband med våld i nära relationer där offret inte själv anmält brottet, bör utföras av polismyndighet och inte av sociala myndigheter. Varje sådan riskbedömning ska avse gärningsmannens farlighet, inte offrens sårbarhet. Det är gärningsmannens benägenhet att återfalla i brott som är den avgörande faktor som ska bedömas.

5. kunskap och information

5.1 Statistik

Europaparlamentet har redan tidigare uppmärksammat behovet av att registrera omfånget av den brottslighet, exempelvis mord, som följer av våld

i hemmet. Genom ett systematiskt insamlande av data blir det möjligt att avgöra vilka kriminalpolitiska insatser som bör prioriteras för att man ska kunna förebygga och slutligen avskaffa det könsbaserade våldet. Det finns brister hos den officiella statistik som produceras av medlemsländerna. Det krävs nu att ett gemensamt insamlande av relevanta och jämförbara uppgifter från de olika medlemsstaterna genomförs. Det nyrättade jämställdhetsinstitutet, EIGE, har en viktig roll i detta arbete.

Spanien har etablerat ett system för att samla in den information som kommer fram inom rättsväsendet i samband med rättsutredningar och domstolsprocesser³⁹. Relevanta uppgifter om de aktuella brotten och parterna registreras. Det kan handla om parternas kön, etnicitet, brottsplats, bruk av vapen och liknande. Om parterna tidigare varit i kontakt med myndigheter kan detta också vara en relevant information att registrera.

5.2 Forskning

Det behövs mer kunskap om det könsbaserade våldets omfattning i Europa. Det är därför av stor betydelse att stöd ges till forskning om våld. I detta sammanhang har framförallt det så kallade Daphneprojektet varit till stor hjälp.

6. Avslutning

Jag anser att vi måste bryta tystnaden kring dessa

³⁹ www.observatorioviolencia.org

allvarliga kränkningar. Genom ökad kunskap om det könsbaserade våldet kan också allmänhetens medvetenhet om problemet öka. Medlemsstaterna bör upprätta nationella handlingsplaner mot det könsbaserade våldet.

Gapskrattet i plenum

ROGER FALK

En dag i januari 1997 bröt gapskrattet ut i EU-parlamentets stora sal i Strasbourg, Frankrike. Föremålet för munterheten var Vänsterpartiets EU-parlamentariker Marianne Eriksson. Hon hade nämligen ställt sig upp och på fullt allvar föreslagit att sexköpare skulle kriminaliseras.

Idag, 15 år senare, är sexköp kriminaliserat i Sverige, och flera länder har följt eller är på väg att följa det svenska exemplet.

I april 2011 röstade EU-parlamentet för Eva-Britt Svenssons betänkande, som gör ett antal ställningstaganden på feministisk grund. Bland annat slår parlamentet fast att prostitution är en form av våld mot kvinnor.

Exemplet visar hur det politiska klimatet har förändrats när det gäller jämställdhet, kvinnors rättigheter och våld mot kvinnor.

Så vad hände mellan 1997 och 2011? Hur gick det till när parlamentet gick från att skratta ut Marianne Eriksson till att rösta för Eva-Britt Svenssons betänkande? Ett avgörande svar är: envis opinionsbildning.

Parlamentets jämställdhetsutskott har länge arbetat mot våld mot kvinnor. Redan 1986 röstade EU-parlamentet för ett sådant betänkande. Det krävde bland annat automatiskt åtal för sexuella övergrepp och utbildning för myndigheter som tar emot anmälningar av våld mot kvinnor. Parlamentet hade dock på den tiden mindre politisk tyngd än idag.

Marianne Eriksson blev ledamot 1995, och började ett envetet opinionsarbete.

– Jag hade ett initiativbetänkande om våld mot kvinnor 1997, säger hon. Det var svårt få igenom i jämställdhetsutskottet, den konservativa gruppen fick spader och höll emot allt vad de orkade. I Tyskland var det inte ens kriminaliserat med våldtäkt inom äktenskapet på den tiden. Tyskarna ville istället att betänkandet skulle handla om väskryckning och våld på diskotek och sånt.

– På den tiden fanns det en svensk diskussion om att kriminalisera torskarna, och jag ville ha med någonting om det. Men holländska ledamöter sa till mig att det där får du aldrig igenom, det ska vi se till. Då fick jag veta att man kan lägga muntliga ändringsförslag i plenum. Så när det blev dags för mitt betänkande begärde jag ordet, ställde mig upp och föreslog att vi skulle uppmana medlemsländernas regeringar att överväga att kriminalisera sexköpare. Då bröt ett enormt gapskratt ut i plenum. Jag upprepade förslaget för att vara säker på att alla hade förstått. De bara garvade. Så betänkandet gick igenom, men inte förslaget om att kriminalisera torskarna.

– Men det där gapskrattet gjorde att medierna uppmärksammade mitt förslag, de skrev mycket om det och jag fick många mediakontakter. Många organisationer hörde av sig också. Detta förde upp frågan på dagordningen över hela EU, så skrattar bäst som skrattar sist.

- Det blev ett trendbrott i synen på prostitution. Det har ju alltid setts som att de prostituerade ska straffas, men nu har vi vänt upp och ner på det där helt och hållet.

– Sossarna hade tidigare diskuterat att driva kriminalisering av sexköp, men tiden hade inte bedömts mogen. Men efter gapskrattet i plenum skrev Sören Wibe och Maj-Britt Théorin om idén i Socialdemokraternas interntidning, och ett halvår senare beslutade sossarna att driva frågan. Och nu finns den svenska lagen.

14 år efter att ha skrattat ut dig röstar samma parlament för att kalla prostitution för våld mot kvinnor. Vad har hänt?

– Det finns domar från slutet av 90-talet, två kvinnor som inte var holländska ville öppna bordell i Holland och de förbjöds göra det. Men EG-domstolen dömde att de inte kunde nekas eftersom lagarna i Holland såg ut på det sättet. Därför tror jag inte att det kommer att bli gemensam EU-lagstiftning om prostitution inom överskådlig framtid. Kanske var det också därför de tyckte de kunde rösta för att kalla prostitution för våld mot kvinnor, de kände sig säkra på att EU inte kommer att lägga sig i nationella lagar om prostitution. Sen var det

också fotbolls-VM i Tyskland sommaren 2006, det verkar som de tyska husmorsföreningarna tyckte det gick för långt med bordellerna då.

Marianne Eriksson hade också ett betänkande som handlade om sexindustrin 2004. Det är ett mycket kontroversiellt ämne, särskilt bland holländska och tyska parlamentariker som förespråkar legalisering av prostitution.

Betänkandet ströks från planerade omröstningar tre gånger, för att till sist lämnas därhän utan att plenum vare sig debatterade eller röstade om det.

– Det var med på utskottets agenda i mars 2004, men det sköts upp med motiveringen att det inte var värdigt att rösta om det just efter den internationella kvinnodagen! Men jag hade en inplanerad presskonferens som jag genomförde ändå, och det kom ganska mycket media som var intresserade.

I början av april togs betänkandet upp i utskottet igen, och röstades igenom med minsta möjliga marginal.

– Så i slutet av april skulle det röstas i plenum. Men holländska ledamöter kämpade allt de kunde för att stoppa det, och omröstningen sköts upp där också. Men jag hade ännu en presskonferens som jag genomförde ändå. Då var salen helt fullpackad med media och jag fick jättemycket uppmärksamhet just för att det hade stoppats igen. De blev intresserade just därför.

– I maj var det med i plenums agenda igen, men ströks för tredje gången. Sen försvann det i ut

cyberrymden. Men jag fick ännu mer media för frågan. Motståndarna kämpade allt de kunde för att mitt betänkande inte skulle få uppmärksamhet, och det var just det som gjorde att jag fick maximal uppmärksamhet och kontakter med media, organisationer och politiker. Så nederlaget blev en vinst, jag fick mycket mer uppmärksamhet än jag någonsin hade fått om betänkandet hade gått igenom.

– Så gapskrattet i plenum och det här larvandet med omröstningen hjälpte mig enormt. Året efter höll jag 130 föredrag i Sverige om sexindustrin, och jag höll också föredrag i hela Europa och i Asien.

Eva-Britt Svensson blev ledamot 2004 och började omedelbart att arbeta med kvinnors rättigheter. Bland annat fick hon hela parlamentets stöd för en skriftlig förklaring som krävde stopp för våld mot kvinnor, i samarbete med FN:s goodwill-ambassadör Nicole Kidman.

Svensson blev ordförande för parlamentets jämställdhetsutskott 2009. Hon fick igenom sitt betänkande om våld mot kvinnor 2011. Det är ett initiativbetänkande och innehåller inte lagparagrafer, utan åsikter.

När EU-parlamentet röstar ja till ett initiativbetänkande blir åsikterna EU-parlamentets åsikter. Dessa åsikter kan täcka breda ämnen, utan att ta hänsyn till de juridiska och tekniska krav som ställs på lagstiftning.

Åsikterna kan sedan användas av frivilligorganisationer, politiker och andra opinionsbildare: “Så här säger EU-parlamentet”. Det kan skapa debatt

och föra upp frågan på dagordningen, och det kan i sin tur påverka opinionen så att medlemsländernas regeringar tar fram lagar.

Colette De Troy är direktör för organisationen European Women's Lobby som är paraplyorganisation för 2500 organisationer i 30 länder. Hon ser Svenssons betänkande som en del av en stor förändring i den europeiska debatten om både prostitution och våld mot kvinnor.

-Sveriges sexköpslag gick före och visade vägen, och nu har också Norge och Island lagar mot sexköp, säger De Troy. Irland och Frankrike diskuterar liknande åtgärder.

Hon ser hur synen på prostitution förändras även bland tidigare starka förespråkare för legalisering.

- Även i Tyskland och Holland har debatten ändrats på senare tid. Där är det lagligt med prostitution, men de är inte stolta över sin lagstiftning längre. Förr framhöll de sina lagar som de bästa exemplen på hur man kan lösa problemen med prostitution, trafficking, droger och organiserad kriminalitet. Nu stänger de till och med vissa prostitutionscentra därför att situationen har försämrats bortom myndigheternas kontroll. De har börjat inse att problemen med prostitution inte försvann med deras lagstiftning.

- Det politiska landskapet har förändrats, det pratas inte längre om att svenskarna är tokiga med sitt sexköpsförbud. Debatten har svängt väldigt mycket de senaste 10-15 åren. Det finns fortfarande mycket kvar att göra, men ett viktigt steg har

tagits. Svenssons betänkande är en mycket viktig del i förändringen.

De Troy pekar också ut orosmoln på horisonten.

– Det finns en backlash när det gäller våld mot kvinnor, som visar att arbetet inte är färdigt. Det var uppenbart i arbetet med Europarådets konvention om våld mot kvinnor, det var mycket svårt att komma överens om den. Vissa medlemsländer vägrade länge att skilja ut våld mot kvinnor som en särskild fråga, till och med nordiska länder. Bland annat Sverige, som många ser som en föregångare när det gäller jämställdhet och kvinnors rättigheter, så det gjorde stort intryck på andra länder. Sverige ändrade sig dock senare och gick med på att konventionen bara skulle handla om våld mot kvinnor.

– Många länder ville istället ha en konvention om våld i hemmet, och det är en helt annan sak som inbegriper barn, handikappade, äldre, allt våld i hemmet. Fullständigt annorlunda. Våld mot kvinnor är en specifik strukturell fråga, det måste erkännas som ett jämställdhetsproblem, en fråga om kön. Svenssons betänkande är mycket bra på den punkten, det innehåller en klar definition av våld mot kvinnor.

– Eva-Britt Svenssons betänkande är användbart på många sätt, bland annat för att parlamentet begär att EU-kommissionen ska agera mot våld mot kvinnor. Betänkandet tar ett helhetsgrepp på problemet, och vi använder det som grund för att påverka.

Han får döda mig, jag orkar inte mer

ROGER FALK

(Personporträtt av Eva-Britt Svensson publicerat i partiets valtidning Tidningen 2009)

När hennes man hade slagit och hotat henne i flera år tog självkänslan slut. Hon började tycka att hon var värdelös. Därför berättade hon inte för någon. Hon blev en mästare på att förklara bort blåmärken och sårskorpor.

Till slut trodde hon att han skulle döda henne. Men hon överlevde. I det ögonblicket föddes en livsenergi som följer henne än idag.

Eva-Britt Svensson föddes 1946 i Rydaholm i Småland. När hon var tre år dog hennes älskade pappa, som var busschaufför. Han fick hjärnblödning en dag och segnade ner vid sin buss och vaknade aldrig mer.

Hennes mamma tog sedan hand om alla sex barnen själv. Dagens fanns inte. Hon gick ner på deltid i sin anställning som tvätterska, tog med barnen till tvättinrättningen.

Eva-Britt visade talang i skolan. Därför bestämde sig hennes mamma för att försöka låta henne

fortsätta studera för att bli något. Flickan skulle gå på gymnasium, bestämde mamman.

Men för det måste hon söka bidrag. Bidraget krävde godkännande av kommunalnämndens ordförande. Så dit gick de, femtonåriga Eva-Britt och hennes mamma.

Bakom det tunga skrivbordet satt en kostymklädd man i sextioårsåldern och lutade sig viktigt tillbaka i stolen.

“Men är det så klokt?” sa kommunalnämndens ordförande. Ni är ju fattiga, och hon är ju flicka dessutom?”

Mamman reste sig upp och hötte med fingret: “Det ska jag säga ordföranden, att är det någon som vet hur viktigt det är att flickor får utbildning så är det jag! Så var nu så god och skriv på!”

Ordföranden skrev på. Mamman tog papperet och hon och Eva-Britt gick utan att tacka.

- Jag blev väldigt förvånad, för det var inte likt mamma att bli så upprörd, säger Eva-Britt. Jag blev väldigt stolt. Men jag insåg också att nu måste jag visa att det inte var förgäves alltihop, det måste gå bra för mig i skolan. Jag fick inte göra mamma ledsen, jag måste lyckas.

Hon kom in på allmänna linjen på gymnasiet i Värnamo, men förstod direkt att det inte skulle gå.

- De andra som kom till skolan första dagen pratade om sommarlovet och vad de gjort på semestern. Sommarstugor, segelbåtar, utlandsresor. Jag hade inget alls att säga.

Efter uppropet gick alla till bokhandeln för att köpa skolböcker. Men inte Eva-Britt. Det var meningen att hon skulle ringa någon som gått i skolan förra året och köpa begagnade böcker.

- Men detta var för svårt för mig. Jag måste ta reda på ett namn, sedan ta reda på hennes telefonnummer, sedan gå till telefonkiosken och ringa. Istället ringde jag rektorn på handelsgymnasiet i Alvesta. Och nästa dag började jag där.

Eva-Britt fick en yrkesutbildning och tre år senare kunde hon tjäna egna pengar och betala tillbaka skulder och inte belasta mamma längre.

Hon träffade en man som hon gifte sig med 1967. De fick två döttrar, Mia och Jessika. De flyttade in i ett nybyggt hus i småländska Rottne. Eva-Britt hade jobb på åklagarmyndigheten, hennes man startade en plåtslagarfirma.

När andra dottern Jessika föddes 1972 stannade pappan hemma, något som var mycket ovanligt på den tiden.

Men efter en tid tog lugnet slut. Han började få vredesutbrott. Skrek åt Eva-Britt och barnen. Sedan blev han svårt sjuk i epilepsi. Plåtslageriet gick omkull. Eva-Britt gick ner till halvtid för att kunna ta hand om man och barn.

Familjen gjorde vad de kunde för att släta över och dölja utbrotten. Hans epilepsi fick vård och han blev långsamt bättre. Vredesutbrotten fortsatte.

1994 var Eva-Britt ordförande för kampanjen Nej till EU. Döttrarna hade flyttat ut. Hon var ofta

bortrest, och det fick hennes man att uppträda alltmer hotfullt.

- Men jag tänkte att när kampanjen är över så kommer jag att kunna vara hemma mer, och han skulle säkert lugna ner sig igen.

Men så blev det inte. Torsdagen efter valförlusten slog han henne för första gången. Det skulle inte bli den sista.

Hårda slag mot ställen på kroppen där spåren inte skulle synas. Metodiskt. Sparkar mot rygg och mage och ben. Hon låg ner och försökte skydda sig.

Misshandeln fortsatte år efter år. Men hon berättade inte för någon, blev allt bättre på att hitta på historier för att förklara spåren av misshandel.

Men så en morgon i bilen utanför hennes kontor sa hon till sin man att nu får det vara nog, nu går jag till polisen. Sen hoppade hon ur bilen och sprang in till kontoret. Den dagen berättade hon till sist för en kvinnlig kollega på Växjö kommun, Carin.

Till Eva-Britts förvåning trodde Carin på hennes berättelse. Den natten sov hon hos en kvinnojour. Efter en kort tid i kvinnojourens lägenhet fick hon en egen trea.

Hon åkte med poliseskort till sin gamla bostad. Men hennes man hade blivit förvarnad och bränt alla hennes saker. Böcker, fotografier, brev, kläder, allt hade han eldat upp.

Han fortsatte att förfölja henne, hon hade över-

fallslarm och en kontakt på polisen. En kväll fick hon inte in nyckeln i ytterdörrslåset. Det var igencementerat. Under brevlådan hade någon skrivit "hora" med krita.

En annan dag möter hon en äldre man med krycka i trappan. När hon går förbi ser hon att det inte är en gammal man, utan hennes plågoande. Hon springer allt hon kan och når dörren. Hon får fram nyckeln och får upp låset. Hennes ex-man har en kniv i handen. I sista stund innan han hinner fram lyckas hon dra dörren i lås.

Flera månader senare är hon hemma i lägenheten på dagtid när det ringer på dörren. Hon kikar i titt-hålet men ser ingen. Flera timmar senare ska hon ut för att kasta sopor och tittar i hålet. Ingen där. Men när hon öppnar dörren sitter han där, tryckt mot väggen i en död vinkel. Han spärrar dörren med en käpp och tränger sig in.

- Jag tänkte att nu är det slut. Han får döda mig, jag orkar inte mer. Sen svimmade jag.

Men hon vaknade igen. Han var borta. Kvar stod bara en påse som innehöll tändvätska, en lina, tändstickor och ett äpple.

- Han brukade alltid säga att horor är så ointresserade att de äter äpple samtidigt.

Han kom aldrig igen. Varför vet inte Eva-Britt. Men hon hade nu en känsla inom sig, en känsla av oerhörd kraft, känslan av att leva, av att ha överlevt.

- Jag tänkte på den tiden att om jag så bara kunde

få leva ett enda år i frihet. Och det fick jag. Ett år och flera år och många år. Den goda känslan har följt mig ända sen dess.

Idag är Eva-Britt framgångsrik EU-parlamentariker, och hon är förstanamn på Vänsterpartiets lista för en valperiod till inför valet i sommar. Hon är mormor och njuter av att kunna umgås med barnbarnen.

Sin bakgrund bär hon fortfarande med sig. Det är därför skänker bort hundratusentals kronor varje år av sin höga lön som EU-parlamentariker. Folk frågar henne ibland, du som haft så mycket ekonomiska bekymmer tidigare i livet, varför passar du inte på och behåller hela den lön du får nu?

- Jag tycker inte man ska berika sig på politik, och då får jag också leva som jag lär. Dessutom har jag det här spännande arbetet för att folk som inte har det bra ställt har röstat på mig. Om jag skulle göra mig själv till miljonär så skulle jag svika dem alla.

Håll tyst, annars blir vi stämda!

EVA-BRITT SVENSSON

I EU-valet 2009 var jag partiets toppnamn. I partiets valtidsning fanns det en intervju med mig, som handlade om mina erfarenheter av misshandel. Expressen ville också skriva om ämnet och gjorde en lång intervju med mig. Resultatet blev en längre artikel. Men den publicerades inte, eftersom tidningens redaktion inte ville utsätta sig för risken att bli stämd för förtal.

Min före detta make var död vid denna tidpunkt. Men de valde ändå att inte publicera, med hänsyn till att han hade släktingar som kunde stämma dem.

När jag efter valet hade tillträtt som ordförande i EU-parlamentets jämställdhetsutskott gjorde USA-baserade TV-kanalen CNN en intervju med mig, om mina personliga erfarenheter av våld mot kvinnor. De filmade mig i min lägenhet i Bryssel i mars 2010. Denna intervju sändes aldrig. Jag fick veta senare att CNN:s jurister inte ville riskera att kanalen skulle bli stämd för förtal, av min exmakes anhöriga.

Att prata så ingående om mina egna erfarenheter

var väldigt jobbigt, särskilt just intervjuerna med Expressen och CNN, för de var så långa och utlämnande. Så det var väldigt frustrerande att de inte publicerades. Särskilt när de stoppades av hänsyn till min ex-man, han som slagit och hotat mig.

Till och med i döden har han alltså makt över mig och var jag berättar min egen historia! Jag tycker det säger något om vårt samhälle, vår kultur. Kvinnor får inte ens prata högt om hur de utsätts för våld och övergrepp, de ska tiga. Annars kan ju mannen stämma för förtal. Eller till och med hans släkt! Det är en del av den tystnad som så länge har rått om våld mot kvinnor, när sådant våld inte får debatteras offentligt. Den tystnaden måste brytas.

Dokument

If i go home he will kill me

Intervju med Eva-Britt Svensson på EU-parlamentets webbplats 2010 03 08. Sök på inslagets rubrik på denna sajt: www.europarl.europa.eu

Stockholmsprogrammet - ett öppet och säkert europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd (2010/C 115/01)

EU:s stats- och regeringschefer begärde åtgärder mot könsbaserat våld när de antog Stockholmsprogrammet i december 2009 under svenska ordförandeskapet, se punkt 2.3.4 - Brottsoffer inbegripet offer för terrorism.

<http://eur-lex.europa.eu/> (Sök på hela titeln)

Handlingsplan för att genomföra stockholmsprogrammet kom(2010) 171 slutlig

EU-kommissionen har beslutat vad de själva ska göra för att följa upp Stockholmsprogrammet i en handlingsplan. I planens bilaga står det att

under 2011 och 2012 ska kommissionen ta fram en strategi för att bekämpa våld mot kvinnor, våld i hemmet och könsstympning. Detta ska följas upp av en handlingsplan för EU.

<http://eur-lex.europa.eu/> (Sök på hela titeln)

Debatten inför omröstningen Eva-Britt svenssons betänkande

Klicka på 4 april 2011, sedan på Ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor under ämnen till höger:

<http://www.europarl.europa.eu/wps-europarl-internet/frd/vod/research-by-date?language=sv>

Studie från EU-kommissionen om att standardisera nationell lagstiftning om våld mot kvinnor, 2010

“Feasibility study to assess the possibilities, opportunities and needs to standardise national legislation on violence against women, violence against children and sexual orientation violence”. Daphne, EU-kommissionen 2010:

http://ec.europa.eu/justice/funding/daphne3/daphne_feasibility_study_2010_annexes_en.pdf

Eva-Britt svenssons betänkande på alla EU-språk

Detta kan vara bra för den som samarbetar med andra länder. Klicka dig fram till 5 april 2011.

Klicka på “ New EU policy framework to fight violence against women”. Välj sedan språk uppe till höger.

<http://www.europarl.europa.eu/activities/plenary/ta/calendar.do?language=EN>

Betänkande om våld mot kvinnor från 1986

Report on violence against women (Hedy d’Ancona, A2-44/86)

Om Eva-Britt Svensson
Eva-Britt Svensson

Eva-Britt Svenson föddes i Växjö 1946 och bor fortfarande där. Under sju år representerade hon Vänsterpartiet i EU-parlamentet. 2009 utsågs hon till ordförande i EU-parlamentets jämställdhetsutskott. I augusti 2011 avsade hon sig sin post av hälsoskäl. Hon tänker dock fortsätta vara en “pantertant och ninjafeminist”.

“You have been such a strong advocate for gender equality and women’s empowerment issues and significantly shaped the policy environment in Europe and beyond. Your efforts have contributed to improving women’s lives in a sustainable manner especially through the critical struggle to end violence against women. Your commitment and strength will for sure be missed very much at the European Parliament and corresponding networks.”

MICHELLE BACHELET, CHEF FÖR FN:S ENHET FÖR JÄMSTÄLLDHET OCH STÄRKANDET AV KVINNORS RÄTTIGHETER (UN WOMEN), SEPTEMBER 2011

“The work done by the Committee on issues like violence against women, sexual and reproductive health and rights under your leadership was instrumental in putting these questions on the agenda and in promoting progressive views on topics that are of crucial importance for the everyday life of women in Europe.”

BRIGITTE TRIEMS, ORDFÖRANDE EUROPEAN WOMEN’S LOBBY,
SEPTEMBER 2011

“Let me express my sincere appreciation for the proactive and committed way in which you led the Committee, as well as for your personal involvement in the promotion of women’s rights, notably the fight to eradicate violence against women and support its victims.”

MENDES BOTA, ORDFÖRANDE I EUROPARÅDETS JÄMSTÄLLD-
HETSUTSKOTT, SEPTEMBER 2011

“You are a tireless advocate of women’s rights and our discussions have always been very intense and constructive. I believe that, together, we have succeeded in establishing a true gender equality strategy for Europe.”

VIVIANE REDING, EU-KOMMISSIONÄR MED ANSVAR FÖR RÄT-
TVISA, GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER OCH MEDBORGARSKAP,
AUGUSTI 2011

Uppslagsord

- Abort 11, 12
Adoptioner 10, 11, 33
Advokat 16, 28, 49
Alkohol 52
- Barn 10, 11, 13, 22, 26, 29, 30, 32, 33, 34, 36,
41, 44, 45, 46, 63, 64, 66
Beijing 38, 39
Bevissäkring 51
Bisexuella 45
Biträde 49
Bostad 67
- Brottsoffer 37, 41, 42, 48, 49, 50, 51, 52, 72
Brottsofferjour 15, 27, 51
- CEDAW (Konventionen för eliminering
av all slags diskriminering av kvinnor) 18, 35, 39
CNN 70, 71
- European Women's Lobby 62, 77
- Domstol 16, 28, 40, 49, 50
Droger 62

- ECOSOC (FN:s ekonomiska och sociala råd) 39
Europarådet 20, 36, 40, 63, 77
Europeisk skyddsorder 20
Expressen 70, 71
- Familjevård 40
- Flickor 2, 10, 12, 22, 23, 39, 43, 53, 65
FN 4, 18, 19, 20, 21, 39, 42, 61, 77
Frankrike 57, 62
Funktionshindrade 45
Fysiskt våld 10, 22
- Gärningsman 51
- Hedersrelaterade brott 53
Hedersrelaterat våld 47, 53
Hemlösa 46
Holland 59, 62
Homosexuella 45
- Hälsa 10, 11, 12, 22, 23, 27, 43, 47
- Illegala adoptioner 10, 11, 33
Initiativbetänkande
Integritet 38, 58, 61
Irland 62
Island 62
- Juridisk hjälp 13, 14, 27, 52
Jämställdhet 4, 21, 25, 38, 40, 57, 63, 77
- Kränkningar 35, 43, 48, 56

Kvinnojour 14, 34, 51, 67
Könsbaserat våld 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 22,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 34, 38, 42, 43, 47,
48, 52, 53, 72
Könsstympling 17, 21, 25, 28, 29, 32, 43, 47, 73

Lagföring 44, 50
Lagstiftning 3, 7, 9, 24, 34, 37, 39, 40 41, 42, 44,
48, 61, 62, 73
Larmnummer 52
Lissabonfördraget 24 ,35, 40, 46

Missbruk 29, 46
Myndigheter 31, 49, 50, 54, 55, 58
Människohandel 6, 10, 13, 32, 41, 43, 48, 53

Norge 62

Opinionsbildning 57
Organiserad kriminalitet 62

Papperslösa 30, 45
Peking 19, 20, 35
Polis 23,49,50,67,68
Preventivmedel 11, 12
Prostitution 6, 11, 12, 13, 23, 32, 48, 57, 59, 60,
62

Reproduktiva rättigheter 11, 12, 23, 43
Riskbedömning 54
Rättigheter 2, 11, 12, 18, 19, 21, 23, 26, 28, 29,
31, 38, 39, 40, 41, 43, 57, 61, 63, 76, 77

Rättshjälp 28, 34, 49
Rättsväsende 23, 43, 44, 48, 50, 55

Samtycke 46, 47
Sexindustrin 60, 61
Sexköpslag 13, 62
Sexuella övergrepp 11, 12, 23, 43, 46, 50, 58
Sexuella och reproduktiva rättigheter 11, 12, 23
Sexuellt våld 9, 22, 29, 30, 52
Sjukvård 20, 26, 42
Skyddat boende 52
Skyddsboende 14
Skyddsorder 14, 20, 42
Släktingar 29, 45, 70
Sociala problem 43, 48
Socialtjänst 44
Språk 73, 74
Surrogatmödraskap 10, 33
Statistik 17, 30, 31, 55
Stockholmsprogrammet 7, 25, 41, 50, 72
Straff 26, 53, 54
Straffrätt 24
Sverige 57, 61, 62, 63

Trafficking 13, 62
Transsexuella 45
Turkiet 40
Tvångsäktenskap 43, 47
Tyskland 58, 60, 62

Unga 10, 22, 30, 43, 47, 48, 52, 53

Vittnen 29, 49
Våld i hemmet 11, 12, 20, 23, 25, 29, 44, 45, 50,
55, 63 73
Våld i nära relationer 43, 44, 45, 48, 54
Våld på arbetsplatsen
Våldsbrott 50
Våldtäkt 11, 12, 23, 24, 29, 59

Åtal 24, 26, 29, 48, 58

Äktenskap 29, 46, 58
Äldre 29, 45, 63, 68

Sid/Fotograf
Omslag: © European Union
12: deanj/Flickr
15: © European Union
54: © European Union/© Architecture Studio
75: Jann Lipka
76: © European Union

”Vad har hänt? Har EU börjat bry sig om kvinnorna? undrade jag. Det var april 2011 och EU-parlamentet hade just antagit en resolution som menade att surrogatmödraskap var ett allvarligt utnyttjande av kvinnans kropp. I resolutionen stod också att EU måste agera mot våld emot kvinnor och att prostitution var ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Det som hade hänt var Eva-Britt Svensson. Utnämnd till den bästa parlamentarikern 2010 och en av kvinnosakens starkaste röster i Europa på senare år. Hon förändrade jämställdhetsutskottet från en konservativ bastion till en kraft för förändring. Hur gick det till? Läs boken!”

KAJSA EKIS EKMAN, JOURNALIST OCH FÖRFATTARE

”Det finns en god chans att EU kommer att lagstifta om våld mot kvinnor, och i så fall är det mycket tack vare Eva-Britt Svenssons envisa arbete. Kvinnojourerna och tjejjourerna inom Roks skulle välkomna en sådan lagstiftning!”

ANGELA BEAUSANG, ORDFÖRANDE FÖR ROKS, RIKSORGANISATIONEN FÖR KVINNOJOURER OCH TJEJJOURER I SVERIGE

”Eva-Britt har lyckats med konststycket att få ett konservativt parlament att ställa sig bakom en radikal politik mot våld mot kvinnor. Det är stort, och det är användbart för framtiden.”

MARGARETA WINBERG, ORDFÖRANDE UN WOMEN SVERIGE

Europeiska förenade vänstern/Nordisk grön vänster
Parlamentariska gruppen EUROAPARLAMENTET

Vänsterpartiet

Svenska vänstern i parlamentet:

Berit Dahlström

European Parliament

ASP 07F 264

B-1047 Bryssel

Telefon 0032 2 283 7105

berit.dahlstrom@europarl.europa.eu

Fler exemplar av denna bok kan beställas utan kostnad så länge lagret räcker.

Se aktuell kontaktinformation på www.vansterpartiet.eu

Ansvarig utgivare: Roger Falk

Tryck: Backtorps Grafiska,

Formgivning: Mathias Hellstrand